

Externremiss, begrepp inom nutritionsområdet

Socialstyrelsen ansvarar för samordning av terminologin inom fackområdet vård och omsorg, som innefattar hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Bakgrund till terminologiarbetet

Sedan det senaste terminologiarbetet inom nutritionsområdet, 2011, har termen *medicinsk nutritionsbehandling* etablerats. Syftet med detta projekt har varit att definiera begreppet bakom termen genom att reda ut hur det förhåller sig till andra begrepp inom området. Ett syfte har också varit att se över alla befintliga termposter som rör nutrition och vid behov revidera dessa.

Arbetsgruppen

Projektets arbetsgrupp har bestått av sakkunniga från

- Socialstyrelsen
- Dietisternas riksförbund
- Swedish Society for Clinical Nutrition and Metabolism
- Nutritionsnätverket för sjuksköterskor

samt terminologer från Socialstyrelsen.

Resultatet av terminologiarbetet

Resultatet av terminologiarbetet finns i remissen i form av 14 föreslagna termposter, varav fem är nya och nio är revideringar av befintliga termposter. Det framgår av termpostens rubrik om det handlar om en ny termpost eller en revidering.

Om du har frågor om projektet eller enkäten, kontakta Socialstyrelsens terminolog Carl Strömbäck: carl.stromback@socialstyrelsen.se

Vi vill ha ditt svar **senast den 6 september 2019**.

Praktiska instruktioner

- Svaren sparas när du klickar på knapparna ”Tillbaka” eller ”Nästa” längst ner på varje sida i enkäten. Du kan ändra dina svar fram till sista svarsdag.
- Om ni är flera personer som ska besvara remissen behöver ni lämna ett gemensamt svar på denna enkät. Om flera personer använder samma länk kommer bara de senast registrerade svaren att sparas.
- Sist i formuläret finns möjlighet att skriva ut svaren. Använd denna funktion om du vill diarieföra svaret.
- Tänk på att inte ange några personuppgifter som till exempel namn, e-post eller andra uppgifter som kan identifiera en person i dina fritextsvar.

Klicka [här](#) för en läsversion av enkäten.

Termpost 1 – nutritionsbehandling (ny)

Term: nutritionsbehandling

Definition: behandling som syftar till att tillgodose en patients behov av näringsämnen

Tillstyrker föreslagen term   Ja Nej
Tillstyrker föreslagen definition

Motivera varför du inte tillstyrker termen:

Motivera varför du inte tillstyrker definitionen:

Definitionen bör vara: "Behandling som syftar till att tillgodose en patients behov av energi, näringsämnen och vatten".

Kommentar (frivilligt):

Termpost 2 – medicinsk nutritionsbehandling (ny)

Term: medicinsk nutritionsbehandling

Definition: nutritionsbehandling där patienten får kosttillägg, sondnäring eller intravenös näringslösning

Anmärkning: Näringen ges oralt, enteralt eller parenteralt, eller genom en kombination av dessa sätt.

Tillstyrker föreslagen term   Ja Nej
Tillstyrker föreslagen definition
Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker termen:

Det finns inget skäl till uppdelning på "Nutritionsbehandling" och "Medicinsk nutritionsbehandling". Om det alls finns skäl till "behandling" av nutritionsrelaterade hälsoproblem (etablerade eller risk) är sådan behandling alltid medicinsk. Jämför det orimliga i att dela upp "Läkemedelsbehandling" och "Medicinsk läkemedelsbehandling".

Motivera varför du inte tillstyrker definitionen:

Det är viktigt att "nutritionsbehandling" avser energi, näringsämnen och vatten, oavsett hur denna behandling administreras: oralt (via mat med eller utan kosttillskott), enteralt eller parenteralt.

Motivera varför du inte tillstyrker anmärkningen:

-

Kommentar (frivilligt):

Termpost 3 – näringsämne (ny)

Term: näringsämne

Definition: ämne som kan metaboliseras av en organism för att upprätthålla livsnödvändiga processer

Anmärkning: Näringsämnen kan delas in i makronäringsämnen (som ger energi) och mikronäringsämnen. Makronäringsämnen är fett, kolhydrater, proteiner, alkohol och kostfibrer. Mikronäringsämnen är vitaminer och mineraler.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen term

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker termen:

Motivera varför du inte tillstyrker definitionen:

Motivera varför du inte tillstyrker anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 4 – nutrition (reviderad)

Term: nutrition

Definition: Definition saknas, se anmärkning.

Tidigare anmärkning: Nutrition kan betyda både näring och näringstillförsel.

Föreslagen anmärkning: Ordet nutrition används i olika betydelser. Det kan betyda näring, näringstillförsel eller vetenskapen som studerar dessa. Det innebär att om man vill vara precis måste man tydliggöra vilken betydelse som avses.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 5 – malnutrition (ny)

Termen *malnutrition* används numera både i betydelsen *näringsrubbning* och i betydelsen *undernäring*. Termen rekommenderas nu därför inte i någon betydelse. Se även följande två termposter i enkäten.

Term: malnutrition

Definition: Definition saknas, se anmärkning.

Föreslagen anmärkning: Ordet malnutrition används i olika betydelser. Ibland används det synonymt med näringsrubbning, ibland synonymt med undernäring. Det innebär att om man vill vara precis måste man tydliggöra vilken betydelse som avses.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 6 – näringsrubbning (reviderad)

Den tidigare rekommenderade termen *malnutrition* används numera både i denna betydelse och i betydelsen *undernäring*. Därför rekommenderas nu termen *näringsrubbning*.

Definitionen har förenklats men betydelsen är oförändrad.

Tidigare term: malnutrition

Föreslagen term: näringsrubbning

Tidigare definition: tillstånd där brist på eller obalans av energi, protein och/eller andra näringsämnen har orsakat mätbara och ogynnsamma förändringar i kroppens sammansättning, funktion eller av en persons sjukdomsförlopp

Föreslagen definition: obalans av näringsämnen som orsakar försämrad kroppssammansättning, funktionsförmåga eller försämring av sjukdomsförlopp

Tillstyrker föreslagen term   Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Motivera varför du inte tillstyrker den nya termen:

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 7 – undernäring (reviderad)

Definitionen förenklas och relationen till begreppet *näringsrubbning* förtydligas.

Term: undernäring

Tidigare definition: tillstånd där brist på energi, protein och/eller andra näringsämnen, ensamt eller i kombination med varierande grad av inflammationsdriven katabolism, har orsakat mätbara och ogynnsamma förändringar i kroppens sammansättning, funktion eller av en persons sjukdomsförlopp

Föreslagen definition: näringsrubbning i form av brist på näringsämnen

Tidigare anmärkning: -

Föreslagen anmärkning: Undernäring uppträder ofta i kombination med inflammationsdriven katabolism i någon grad.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Ordet "Undernäring" bör ändras till "Undernäringstillstånd". "Undernäring" bör definieras som ett intag av energi och/eller näringsämnen som är lägre en persons biologiska behov av dessa ämnen. Det som avses i definitionen är ett kroppstillstånd.

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Det finns flera olika orsaker till "undernäring", varför det inte finns skäl att framhålla just "inflammationsdriven katabolism".

Kommentar (frivilligt):

Termpost 8 – sarkopeni (reviderad)

Förlust av muskelfunktion är ett kriterium för allvarlig sarkopeni, inte för sarkopeni. Tidigare definition är därmed för snäv.

Term: sarkopeni

Tidigare definition: minskad muskelmassa med förlust av muskelfunktion

Föreslagen definition: minskad muskelmassa och muskelstyrka

Tillstyrker föreslagen definition Ja Nej

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 9 – perkutan endoskopisk gastrostomi (reviderad)

Tidigare rekommendation har varit otydlig gällande relationen mellan öppning och sond. Genom att revidera denna termpost och lägga till en termpost för begreppet *gastrostomisond* (se nästa fråga) avser vi att förtydliga rekommendationen.

Term: perkutan endoskopisk gastrostomi

Tidigare definition: kort sond genom bukväggen till magsäcken som används för enteral nutrition

Föreslagen definition: öppning mellan magsäck och bukvägg som anlagts med hjälp av endoskop

Tidigare anmärkning: -

Föreslagen anmärkning: Förkortningen PEG förekommer som benämning för både öppningen och den sond som sitter i öppningen. Om man vill vara tydlig bör man därför undvika förkortningen.

Tillstyrker föreslagen definition Ja Nej
Tillstyrker föreslagen anmärkning Ja Nej

Motivera varför du inte tillstyrker definitionen:

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 10 – gastrostomison (ny)

Term: gastrostomison

Definition: kort sond genom bukväggen till magsäcken

Anmärkning:

En gastrostomison används för enteral näringstillförsel eller för att tömma magsäcken.

Förkortningen PEG förekommer som benämning för både sonden och den öppning som sonden sitter i. Om man vill vara tydlig bör man därför undvika förkortningen.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen term

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker termen:

Motivera varför du inte tillstyrker definitionen:

Motivera varför du inte tillstyrker anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Termpost 11 – berikning (reviderad)

Term: berikning

Tidigare definition: tillsättning av livsmedel eller specifika berikningsmedel till mat och dryck för att öka innehållet av energi och/eller protein, mineralämnen och vitaminer

Föreslagen definition: (inom nutrition:) tillsättning av livsmedel eller specifika berikningsmedel till mat eller dryck för att öka innehållet av näringsämnen

Tillstyrker föreslagen definition Ja Nej

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Föreslår komplettering "för att öka innehållet av energi och/eller näringsämnen".

Kommentar (frivilligt):

Termpost 12 – kosttillskott (reviderad)

Revideringarna av termposterna *kosttillskott* och *kosttillägg* syftar till att tydliggöra skillnaden mellan de två begreppen.

Term: kosttillskott

Tidigare definition: komplement till vanlig kost i form av vitaminer, mineraler eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan

Föreslagen definition: komplement till näringsintag som innehåller mikronäringsämnen i koncentrerad form

Tillstyrker föreslagen definition Ja Nej

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Termerna "Kosttillskott" och "Kosttillägg" är semantiskt så lika att det uppstår ständiga missförstånd.

Frågan är om ordet "Kosttillskott" alls behövs - det gäller väl fr.a. situationer där personer själva väljer att köpa och använda olika slags näringsämnen. De termer som tas upp i denna remiss avser väl situationer där det där det finns en bedömd, specificerad medicinsk indikation för en viss ordination mikronäringsämnen?

Föreslår följande: "Komplement till vanlig kost i form av mikronäringsämnen i koncentrerad form".

Kommentar (frivilligt):

Termpost 13 – kosttillägg (reviderad)

Revideringarna av termposterna *kosttillskott* och *kosttillägg* syftar till att tydliggöra skillnaden mellan de två begreppen.

Term: kosttillägg

Tidigare definition: komplement till vanlig kost när den inte räcker för att tillfredsställa behovet av energi och näringsämnen

Föreslagen definition: komplement till näringsintag som innehåller mikro- och makronäringsämnen

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Se föregående kommentar.

Kommentar (frivilligt):

Termpost 14 – specialkost (reviderad)

Term: specialkost

Tidigare definition: kost vid specifika sjukdomstillstånd

Föreslagen definition: kost som är anpassad till ett visst sjukdomstillstånd

Tillstyrker föreslagen definition Ja Nej

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Kommentar (frivilligt):

Eventuella kommentarer till remissen i sin helhet:

Tack för dina svar!

Klicka [här](#) för att skriva ut dina svar.